

Handläggare
Denisa Fazlji
Telefon: 0850824983

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2020-08-27

Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025

Yttrande till kommunstyrelsen KS 2020/353

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har tagit fram ett förslag till program för att motverka hemlöshet 2020-2025. Det nya programmet innehåller sex mål och tre strategier samt beskriver hur stadens socialtjänst ska arbeta för att motverka hemlöshet.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget till ett nytt program och föreslår att kopplingen till förvärvsarbete och den egna försörjningen i förhållande till hemlöshet lyfts fram i programmet. Förvaltningen föreslår också att kvinnornas utsatthet synliggörs tydligare.

Bakgrund

Programtiden för Stockholms stads program mot hemlöshet 2014-2019 har löpt ut och ett nytt program har tagits fram. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till stadsdelsnämnden för yttrande senast den 4:e september 2020. Det nya programmet är baserat på utvärderingar av arbetet under föregående programperiod, erfarenheter utifrån workshops och hearings med representanter från socialtjänsten, ideella organisationer och brukarorganisationer, samverkan med stadens bostadsbolag samt med utgångspunkt från bästa tillgängliga kunskap. Handlingsplanen för socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden 2017-2019 har integrerats inom ramen för programmet. Socialnämnden har ställt sig bakom föreslaget program.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänst och fritid.

Ärendet

Programmet beskriver hur stadens socialtjänst ska arbeta för att motverka hemlöshet, vilka insatser och verktyg som socialtjänsten kan använda till stöd för personer i processer ur hemlöshet samt de förhållningssätt som ska präglade socialtjänstens arbete med att motverka hemlöshet.

Programmet omfattar sex mål och tre strategier för socialtjänstens arbete med att motverka hemlöshet. Programmets första mål är den övergripande målsättningen medan resterande fem riktar in sig på olika grupper som lever i eller riskerar att hamna i hemlöshet:

- Antalet personer i hemlöshet ska minska
- Antalet barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden ska minska
- Antalet hushåll som vräks ska minska
- Antalet personer i akut hemlöshet ska minska
- Antalet personer i långvarig hemlöshet ska minska
- Antalet hemlösa personer med komplex problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska

Varje strategi beskriver arbetssätt och eventuella åtgärder. De tre strategierna är:

1. Att förebygga hemlöshet
2. Att möta den akuta hemlösheten
3. Steget vidare till egen bostad

Programmet beskriver uppföljningsbehov och fortsatt kunskapsutveckling samt innehåller en lista över indikatorer för uppföljning. Programmets övergripande utgångspunkter är följande:

Bostad som medel för återhämtning snarare än som mål
Bostad först är ett synsätt som bygger på att ett tryggt boende är en förutsättning för återhämtning och ökad livskvalitet, snarare än målet för en persons återhämtning. Programmet föreskriver att stadens insatser ska utgå ifrån detta förhållningssätt för att stödja personer med social problematik i deras processer ur hemlöshet.

Samverkan

Intern och extern samverkan lyfts fram som en förutsättning för att utforma samlade lösningar i varje enskild persons process ur hemlöshet. Programmet lyfter fram konkreta exempel på hur socialtjänsten ska samverka internt för att förebygga att personer som är 65 år och äldre blir avhysta från sina bostäder, samt hur socialtjänstens samverkan med bostadsbolag kring målgruppen

barnfamiljer som blir avhysta från ett oriktigt andrahandskontrakt ska utvecklas.

Barnrättsperspektiv

Barnets rättigheter ska beaktas i ärenden där det finns barn som lever i eller som riskerar att hamna i osäkra boendeförhållanden. Programmet föreskriver fem principer som ska vägleda socialtjänstens arbete med målgruppen samt ett flertal åtgärder som ska vidtas. Utgångspunkten är att socialtjänsten i möjligaste mån bör undvika att barn flyttar runt mellan olika tillfälliga boendelösningar.

Språkliga förändringar av stadens definition av hemlöshet

Programmet föreslår att begreppet ”hemlös person” ändras till ”person som lever i hemlöshet”. Syftet med detta är att förtydliga att hemlöshet är en situation och inte något som definierar en person. Begreppet ”uteliggare” har av samma skäl ändrats till ”sover utomhus”. Begreppet ”härbärke” har ersatts med begreppet ”akuta boendelösningar” i syfte att omfatta tillfälliga boendelösningar som hotell/vandrarhem såväl som akutboende med drogtolerans.

Ändring av skrivningar kring längden på biståndsbeslut

I programmet har skrivningarna om sex månader långa biståndsbeslut utgått och ersatts av skrivningar som förklarar vikten av att minimera tidsperioder i akuta boendelösningar till förmån för mer stadigvarande sådana.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget till ett nytt program för att motverka hemlöshet för åren 2020-2025 och dess innehåll.

Förvaltningen instämmer i att hemlöshet är ett samhällsproblem i skärningspunkten mellan bostads- respektive socialpolitik samt att socialtjänsten spelar en viktig roll i arbetet för att motverka hemlöshet. Bostadsbrist och hårdare krav från hyresvärdar medför att allt fler söker sig till socialtjänsten för att få en bostad. Särskilt svårt är det för kvinnor och nyanlända eftersom de saknar kötid och ekonomiska förutsättningar för att etablera sig på bostadsmarknaden.

Förvaltningen är positiv till att det stöd som ska erbjudas personer som befinner sig i hemlöshet ska utgå från evidensbaserade metoder. Förvaltningen är även positiv till den språkliga moderniseringen samt ändringen av tidigare skrivningar kring längden på biståndsbeslut. Programmet har ett bra upplägg med tydliga strategier och indikatorer för uppföljning. Helhetssyn,

samverkan, brukarinflytande, kvalitetsarbete och barnrättsperspektiv lyfts fram som viktiga vägledande perspektiv i socialtjänstens arbete mot hemlöshet.

Förvaltningen instämmer i att socialtjänsten ska undvika att barn flyttas runt mellan olika boendelösningar och är därför positiv till förslaget att socialförvaltningen får i uppdrag att undersöka behovet av att upphandla lämpliga boendeplatser för akuta placeringar av barnfamiljer.

Förvaltningen anser att insatsen *Bostad först* är ett framgångsrikt sätt att arbeta med hemlöshet och innebär att socialtjänstens insatser ska utgå ifrån synen på bostad som medel för återhämtning snarare än målet för en persons återhämtning.

Förvaltningen delar bilden att hemlöshet är ett resultat av många olika risk- och sårbarhetsfaktorer. Majoriteten av förvaltningens hushåll som bor på osäkra boenden gör det för att de saknar ekonomiska förutsättningar, kötid på bostadsmarknaden eller är nyanlända. Brist på arbete och avsaknad av fast inkomst alternativt låg inkomst i kombination med hyresvärdarnas höga krav försvårar svaga gruppers inträde på bostadsmarknaden. I många fall är ett arbete helt avgörande för att den enskilde ska kunna få en bostad. Vid en lågkonjunktur, så som nu slås socioekonomiskt svaga grupper ut vilket inte uppmärksammas tillräckligt tydligt. Förvaltningen föreslår därför att kopplingen till förvärvsarbete och den egna försörjningen lyfts fram i programmet.

I stadsdelsnämndsområdet finns det en utbredd problematik med otillåten andrahandsuthyrning. Många av de som är hemlösa har inte några andra sociala problem utan det är arbetslöshet, låga inkomster och rådande bostadsbrist som är orsaken till hemlösheten. En stor del av dessa personer befinner sig i en hemlöshetssituation där de hyr olovligt, dyrt och på osäkra villkor. Förvaltningen befarar att antalet personer som befinner sig i strukturell hemlöshet utan social problematik kommer att öka och bli en ny målgrupp. Det är även viktigt att ha i åtanke att den strukturella hemlösheten får stora konsekvenser både ur ett socialt och ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelning för socialtjänst och fritid

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
Fax
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Jämställdhetsanalys

Programmet omfattar både kvinnor och män och är i det hänseendet könsneutralt. Hemlöshet och utestängning från arbetsmarknaden ökar mest bland kvinnor och kan ha många olika orsaker. Enligt

stadens kartläggning tenderar kvinnor att vara överrepresenterade i strukturell hemlöshet utan social problematik där orsakerna främst handlar om våld i nära relation och låga inkomster. Socialstyrelsens nationella kartläggning av hemlöshet visar samma trend, det vill säga att andelen kvinnor som befinner sig i hemlöshet ökar stadigt. Förvaltningens kartläggning visar att ensamstående kvinnor med minderåriga barn är överrepresenterade bland de bostadslösa hushållen som söker socialtjänstens stöd utifrån ett boendebehov. De flesta är utomeuropeiskt födda och har hamnat i hemlöshet på grund av våld i nära relation och skilsmässa. Dessa kvinnor har även huvudansvaret för barn och tar med sig dem vid en separation oavsett om det finns ett ordnat boende eller ej.

Kvinnor som befinner sig i hemlöshet har alltså en dubbelutsatthet dels för att de är hemlösa men också för att de är kvinnor i en utsatt grupp. Förvaltningen föreslår därför att kvinnors särskilda problematik och utsatthet gällande hemlöshet synliggörs tydligare.

Patrik Åhnberg Patrik Åhnberg Anna Toll
Stadsdelsdirektör Avdelningschef

Bilagor

1. Stockholm stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025
2. Tjänsteutlåtande, Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2020-07-15
Anna Toll, Avdelningschef	2020-07-15